

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2015/16:31

Måndagen den 7 mars

§ 1 Informellt möte med EU:s stats och regeringschefer **Kabinettssekreterare Annika Söder** **Information och samråd inför informellt möte med EU:s stats- och regeringschefer**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Nu har kabinettssekreterare Annika Söder anslutit sig till mötet från Bryssel.

Anf. 2 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Herr ordförande! Här är Annika Söder med flera i Bryssel.

Toppmötet mellan EU och Turkiet börjar strax. Sedan kommer stats- och regeringscheferna att hålla ett informellt möte. Vid detta informella möte, som alltså äger rum senare i eftermiddag efter mötet med Turkiet, väntas de ställa sig bakom ett gemensamt uttalande som nämnden har sett i två versioner, en i fredags och en i går kväll.

Vi är beredda att svara på frågor om innehållet i uttalandet.

Anf. 3 MARIE GRANLUND (S):

Vi har gått igenom materialet flera gånger och det är inga nyheter.

Anf. 4 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr ordförande! Jag har en fråga om uttalandet som sådant. Det är en del frågor som berör Turkiet i det, men framför allt är det om samtalet vid lunchen med Turkiet.

Det har de senaste dygnen hänt en hel del, bland annat vad gäller Zaman. Jag undrar hur man kan resa frågorna om mediefrihet under mötet. Det är ju väldigt viktigt att man under dagen tar upp och löser frågan om pressfrihet.

Anf. 5 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag har några frågor om punkt 3 a. Jag skulle omedelbart vilja ha ett lämpligt svar på frågan om den mycket svåra humanitära situation som snabbt håller på att utvecklas på fältet.

Vad har nödhjälpen för tidsgräns? Hur länge kommer EU att bistå Grekland med att upprätthålla gränsskydd och övriga åtgärder som tas upp i skrivelsen? Det är något som jag skulle vilja ha svar på.

När det gäller att genomföra det befintliga vidarebosättningssystemet för syriska flyktingar och påskynda omplaceringar för att minska trycket på Grekland undrar jag hur det kommer att påverka Sverige. Kommer Sverige att få ta emot syriska flyktingar från Grekland?

Det är de frågor som jag skulle vilja ha svar på.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Min enda fråga är hur vi säkerställer rättssäkra processer om vi har olika former av återvändandeavtal, antingen bilateralt Grekland–Turkiet eller EU–Turkiet, eftersom Grekland har haft väldigt svårt med det hittills. Vilka medel kan vi vidta så att de blir garanterat rättssäkra?

Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (C):

EU ska ställa alla tillgängliga medel till den här insatsens förfogande. Vad innebär det i praktiken, och vad innebär det för Sverige och Sveriges EU-avgift? Är det därtill nationella pengar som ska ställas till insatsens förfogande, apropå skrivningen i uttalandet?

Min andra fråga är: Görs det något uttalande från stats- och regeringscheferna efter det möte som man nu har med Turkiet eller inte?

Min tredje fråga är om återtagandeavtalen. Finns de eller finns de inte på plats?

Anf. 8 AMINEH KAKABAVEH (V):

Vi har några synpunkter och därmed avvikande mening.

Vi tycker att det är mycket olyckligt att det inte finns några kritiska synpunkter på den bristande demokratin och yttrandefriheten när det gäller Turkiet och också på kriget mot kurderna. Vi tycker att EU och Sverige bör se till att Turkiet avbryter kriget i Kurdistan, att undantagstillståndet avbryts och att parterna, det vill säga den turkiska regeringen och kurderna, bjuds in till förhandlingsbordet. Det är jätteviktigt.

Samtidigt tycker vi att hela frågan om att skicka tillbaka flyktingarna till Turkiet är olycklig. Det är oacceptabelt när asylrätten inte värnas i landet.

Vi tycker också att Sverige och EU inte ska samarbeta med Nato, för det är en militär insats. I stället skulle vi vilja att en icke-militär insats återtogs, till exempel den som Italien tog initiativ till, Mare Nostrum, och att den skulle stärkas som en civil insats.

När det gäller asylrätten och lagliga vägar tycker vi att alla länder som har förbundit sig till internationella konventioner måste värna och hålla sig till de bindande avtalen.

Anf. 9 TINA ACKETOFT (L):

Jag ställer mig också frågande till om man över huvud taget har diskuterat Turkiets brott mot mänskliga rättigheter, som bara accelererar hela tiden, i denna kontext. Vi måste hela tiden beakta den frågan så att vi inte halkar tillbaka bara för att Turkiet geografiskt ligger där det ligger. Jag skulle vilja höra om frågan har tagits upp.

Angående Nato är det ju inte någon överraskning att Liberalerna tycker att vi borde delta i Nato. Det står under punkt 3 b att stats- och regeringscheferna välkomnar Natoaktiviteten i Egeiska havet som tydlig-

en har trätt i kraft i dag. Man ber alla Natoländer att bidra. Sverige är ju inget Natoland, så vi bidrar väl inte, antar jag. Bidrar Sverige på något annat sätt? Och vad är det som har sjösatts i dag?

2015/16:31

7 mars

Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Vi står kvar vid vår tidigare avvikande mening om lagliga vägar in, som vi tycker är mycket viktigt. Det är verkligen en nödsituation att behöva ha den här typen av överenskommelsen med Turkiet. Bristen på mänskliga rättigheter tog jag upp i fredags, så det behöver jag inte upprepa. Jag instämmer med den som säger att det behövs någon typ av markering från EU under mötet. Även om det inte finns i några skrivelser hoppas jag att det blir det.

Jag har två frågor.

Den ena har tagits upp tidigare. Men jag undrar under punkt c vad som är skillnaden i Grekland–Turkiet–överenskommelsen och varför man väntar med EU–Turkiet till den 1 juni. Är det bara en formalitet? Innebär det i princip samma sak?

Den andra frågan är vad regeringen bedömer att kostnaderna blir för Sverige. Det pratades senast om 600 miljoner och 700 miljoner som stöd till Turkiet och om att delta i Frontex och bidra på andra sätt till mottagandet. Kommer Sverige att bidra med något ytterligare utöver de 600 miljonerna?

Anf. 11 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Tack för bra och intressanta frågor som vi gärna svarar på, även om det här inte är ett samråd i formell mening eftersom det inte är några beslut som ska fattas.

Förutom stats- och regeringschefernas uttalande kommer ordförande Tusk att göra ett pressuttalande efter mötet med Turkiet. Vi har tagit upp frågan om situationen med Zaman, medie- och pressfrihet och mänskliga rättigheter, och hoppas därmed att han kommer att ta upp frågan i det sammanhanget, som skulle vara den rätta kontexten för att ta upp situationen med Zaman, som naturligtvis bekymrar oss mycket och också många andra regeringar. Jag hoppas att jag därmed har svarat på Ulrika Karlssons fråga.

Carl Schlyter frågar om rättssäkra processer. Det är internationella principer som gäller. Det är förbud mot non-refoulement, oavsett om det finns avtal om återtagande eller inte.

Jag vill också nämna att UNHCR i sitt brev inför det här mötet har sagt att man anser att de system som nu kommer att komma på plats är mycket bra. UNHCR kommer också att engagera sig i att de kommer att genomföras på ett bra sätt. Det ser vi som en garanti.

Eskil Erlandsson frågade om tillgängliga medel och budget. Vi har markerat i Coreper i helgen att det här bör rymmas inom de givna budgetramarna, och det finns ingenting som tyder på något annat. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det inte fattas några beslut här i dag, utan besluten om medel till Grekland kommer att gå igenom de vanliga beslutsprocedurerna. Men det är någonting som regeringen, precis som Eskil Erlandsson, naturligtvis är engagerad i.

Jag tror att jag har svarat på Eskil Erlandssons fråga om uttalanden om mediesituationen och situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Turkiet.

När det gäller de olika återtagandeaftalen är det mer en formalitet att reglerna vad gäller EU och Turkiet kan träda i kraft först den 1 juni. Som jag nämnde finns det också resurser från UNHCR och andra att se till att allting kommer att fungera bra.

Amineh Kakabaveh frågade mig om situationen för kurderna. Regeringens position är välkänd, senast i utrikesdeklarationen i den utrikespolitiska debatten, om betydelsen av att fredsprocessen ska återupptas så snart som möjligt mellan den turkiska regeringen och de kurdiska aktörerna.

Jag vill understryka, som svar på fråga från Amineh Kakabaveh och även från Tina Acketoft, att vi medverkar i Frontex och tittar också på, som statsministern sa i fredags, att öka vårt bidrag till Frontex för att hjälpa till att rädda liv.

Natos insats, för att gå över på Tina Acketofts fråga, är övervakning och ”monitorering”. De har också som uppgift att, om det behövs, rädda liv. Det nya är att Nato då också kommer att överlämna de personer som de räddar till Turkiet.

Lite parentetiskt, apropå Tina Acketofts resonemang om Nato och Sverige, är det inte så att Sverige inte kan medverka i Natoleda operationer. Det finns en lång rad exempel på sådan medverkan under 2000-talet och framåt, exempelvis i dag i Afghanistan.

Désirée Pethrus tog upp frågan om att det behövs någon markering från EU. Jag kan upprepa att vi och även andra har tagit upp det på Coreper, och det kommer att bli en del av ordförande Tusks uttalande. Och som statsministern redan har sagt till medierna kommer även statsministern att ta upp det under mötet med Turkiet, eftersom vi anser att det är en väldigt viktig fråga.

Jag har en notering här om en fråga från Désirée Pethrus om pengarna. Det ser ut som att det blir ungefär 600 miljoner kronor i Turkietspaketet för svensk del, enligt den fördelningsnyckel som har tagits fram.

Jag fick också några frågor från Johnny Skalin. Jag har lite rudimentära anteckningar, för det gick fort. En fråga var: Hur länge gäller ... Vadå, Johnny Skalin?

Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD):

Hur länge ska hjälpen till Grekland pågå? Finns det något slutdatum för hjälpinsatsen till Grekland från EU:s sida?

Anf. 13 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Svaret på frågan är att det inte finns någon gräns satt för den. Men det finns en mekanism med en kommitté som ska granska insatsen så att den riktas till de behov som finns. När alla detaljer i förslaget är klara kommer det att innebära att när behoven inte längre finns kommer insatsen att upphöra. Men, som sagt, beslut om de här frågorna är inte fattade än.

Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Min fråga handlar egentligen om det som går utöver de 600 miljoner, alltså att delta i Frontex och att kanske bidra med hjälp till mottag-

Anf. 15 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag hade två frågor till om vidarebosättning och omplaceringen från Grekland till EU. Hur påverkar detta Sverige? Det skulle jag gärna vilja ha svar på.

I övrigt skulle jag vilja fråga ordföranden: Visst är detta inte något samråd, så att vi alltså inte anmäler avvikande mening?

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Det är ett inriktningsbeslut, så du kan få anmäla avvikande mening.

Anf. 17 AMINEH KAKABAVEH (V):

Samtalet avbröts, så jag hörde inte hela Annika Söders svar. Jag tänkte på detta med asylrätten. Det var länder som åtog sig att ta emot flyktingar, och nu stänger man gränsen. Kommer dessa frågor också att tas upp, eller handlar det bara om Turkiet och Grekland?

Anf. 18 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag tackar för svaret, och jag uppskattar att frågan om press- och mediefriheten i Turkiet har lyfts. Jag hoppas att det finns med i det uttalande som Tusk kommer att göra senare under dagen. Det är ju ett oerhört allvarligt läge.

Sedan har jag två frågor. Den ena gäller punkt 3 d, om omplaceringsmekanismen. Där sägs det att medlemsstaterna uppmanas att tillhandahålla fler platser för omplacering. Jag skulle bara vilja höra om det har nämnts någon siffra i samtalet. Denna fråga kommer väl att återkomma. Jag antar att detta kommer att bli det stora vid marsmötet.

Sedan har jag en fråga om punkten f. Det handlar om att man ska bevaka uppkomsten av eventuella nya rutter och vidta nödvändiga åtgärder i detta avseende. Det är en intressant skrivning. Det är med tanke på Italien som kommissionen uppmanas att vidta åtgärder för den kommande flyktingvåg som man befarar. Kan kabinetssekreteraren säga något om diskussionen, om man har nämnt Italien och om man kommer att vidta några åtgärder när det gäller Italien, som står passivt i detta avseende?

Anf. 19 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Låt mig börja med Johnny Skalins fråga om vidarebosättning av syriska flyktingar. Som nämnden känner till har Sverige begärt uppskov med omfördelning, och kommissionen har föreslagit att så också ska ske, men den frågan är inte helt utlöst ännu.

Amineh Kakabaveh tog upp asylrätten. Den gäller naturligtvis fullt ut för alla länder – alla i EU och andra som har skrivit på de internationella konventionerna.

Désirée Pethrus tog upp våra bidrag. Under 2015 bidrog polisen med resurser till olika delar av Frontex. Det kommer också att ske under 2016. Kustbevakningen har också erbjudit en ribbåt, och två ribbåtar senare under året och eventuellt också ett kustbevakningsflygplan.

Stöd till Grekland berördes redan i fredags. Där undersöker Myndigheten för samhällsskydd och beredskap möjligheterna att ställa till förfogande modulhus och tält med tillhörande utrustning och personal.

Ulrika Karlsson tog upp omfördelningsmekanismen och siffror för placering. Det är väl inget som har diskuterats just i det här sammanhanget, men medlemsstaternas tidigare åtaganden ligger naturligtvis kvar.

När det gäller nya ruttor är det viktigt att ha beredskap. Det gäller som nämnt Italien, men det gäller också mer generellt.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag har uppfattat en avvikande mening från Vänsterpartiet, en avvikande mening från Kristdemokraterna och en oliklydande avvikande mening från Sverigedemokraterna. I övrigt finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Har jag uppfattat något fel?

Anf. 21 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill komplettera. Jag har fått svar på vissa frågor.

I punkt 3 a skriver man att vi ska utöka antalet finansiella instrument som kan användas, och man uppmanar budgetmyndigheten att vidta eventuella uppföljningsåtgärder. Det tolkar jag som att man från EU:s sida är beredd att upprätthålla en långvarig hjälpinsats till Grekland. En tillfällig insats i ett nödläge kan jag hålla med om kan vara lämplig. Men i det här fallet finns det inget stoppdatum för det hela, och det vänder jag mig mot. Där vill jag anmäla avvikande mening.

Ska vi hjälpa Grekland måste det finnas väldigt speciella skäl, och det måste också finnas en lämplig plan som också har en avgränsning, så att det hela inte bara löper vidare. Detta bör vara tydligare klarlagt. Annars kommer fler länder i EU också att begära stöd i framtiden. Någonstans måste man kunna ställa krav på att den som är medlem i Europeiska unionen också måste kunna upprätthålla ett gränsskydd och hantera gränskontrollen...

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Tack för förtydligandet!

Anf. 23 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag är inte klar än.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Vi har bara två minuter kvar.

Anf. 25 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vänder mig också mot vad som sägs i punkterna d och e om att påskynda omplaceringen och att genomföra det befintliga vidarebosättningsystemet, där man har uppmanat medlemsländerna att tillhandahålla fler platser för omplacering. Jag vänder mig också mot punkten 3 g att man som en prioriterad fråga ska vidareutveckla att återupprätta Schengensamarbetet och att få slut på tillfälliga gränskontroller. Jag tycker att det är alldeles för tidigt att driva på i den frågan. Vi kan inte så

här tidigt på året vara säkra på att vi vid slutet av året har klarat av flyktingkrisen.

Med detta vill jag anmäla avvikande mening.

2015/16:31

7 mars

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Har jag i övrigt uppfattat nämndens åsikt korrekt? Okej.

Då tackar vi Annika Söder för samrådet. Jag ber er övriga att hänga kvar en stund.

Anf. 27 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Låt mig bara säga att mötet här i Bryssel börjar alldeles strax. Jag vill nämna att vi naturligtvis är beredda att återkomma till nämnden om något som vi nu inte kan förutse skulle inträffa. Tack för den här möjligheten!

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, och lycka till på mötet!

Under det pågående mötet här har det dykt upp ännu en fråga. Ni minns kanske att vi i fredags hade en diskussion om att det fanns länder som ville försvaga Epscos slutsatser om hbt-politiken. Nu har jag precis fått ett sms från pågående möte om att detta nu händer. Ungern med flera har försökt försvaga texten, och det finns länder som i grunden delar vår åsikt men som är beredda att acceptera detta.

Om ett par minuter kommer mötet att avbrytas, och de länder som vill ha en progressiv hbt-politik kommer att försöka träffas och se hur de ska hantera detta. Jag har fått sms om att detta kommer att ske om några minuter men att man ska återkomma med mer information.

Jag undrar lite hur vi ska hantera detta. Mandatet från EU-nämnden var ju att vi ska försöka stoppa försvagningar, och om de sker ska det finnas en beredskap att inte stödja förslaget. Jag vet inte riktigt hur vi ska hantera detta rent tekniskt.

Frågan är om Sverige ska säga nej till det här initiativet. Då stoppar vi ju slutsatserna. Eller ska vi följa med de länder som tycker som vi men accepterar kompromissen?

Anf. 29 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Det är ohyggligt svårt att ta ställning till detta utan att vi har sett någon text. Vi frågade ministern flera gånger i fredags eftersom hon begärde mandat för detta förslag i oförsvagat skick. Blir det ett försvagat förslag måste vi ta ställning till det igen.

Kan vi kanske ta detta på skriftligt samråd? Det blir ju en lite lång process då, men just nu är det svårt att säga något från vår sida.

Anf. 30 MARIE GRANLUND (S):

Vi har ju ett klart inriktningsbeslut. Det måste vara regeringen som återkommer om hur man uppfyller det.

Anf. 31 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag är beredd att ge regeringen mandat att göra så mycket man kan. Om regeringen gör bedömningen att det blir så försvagat att det inte går att skriva under respekterar jag det. Men samtidigt måste det väl vara värt

att göra ett litet genombrott och få till stånd några skrivningar på det här området. För min del ger jag regeringen ett ganska öppet mandat.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag delar synen att det är väldigt viktigt att vi kommer med ett uttalande om detta äntligen, även om det kanske inte är fullt så starkt som vi ville.

Jag förvarnar om att ni behöver ha beredskap. Om regeringen gör bedömningen att ett nytt samråd behövs kan det med mycket kort varsel bli nödvändigt med ytterligare ett möte. Ni behöver vara förberedda på det. Håll utkik på era telefoner om det med kort varsel skulle behövas ett nytt telefonmöte.

Anf. 33 AMINEH KAKABAVEH (V):

Det vore väldigt olyckligt om man, bara för att några länder inte gillar det, skulle försämma ett klart och bra ställningstagande som varit uppe i nämnden redan. Jag hoppas att regeringen gör sitt bästa för att majoriteten av länderna ska kunna påverka den minoritet som ogillar detta beslut.

Jag hoppas att vi inte försämrar skrivningarna. Precis som alla andra har varit inne på är det lättare att ta ställning när vi har det skriftligt. Då ser man vad vi diskuterar och beslutar.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Som jag förstår det handlar det inte om att anta skrivningar som säger fel saker, men allt det bra vi ville säga finns inte med. Jag tror att det snarast är detta det handlar om.

Anf. 35 TINA ACKETOFT (L):

Jag håller med om det som alla andra har sagt. Det är klart att vi måste se något skriftligt först. Men jag utgår från att regeringen arbetar enligt de intentioner som har uttalats och de uppmaningar som de fick. Det tror jag att vi nästan alla är rörande överens om.

Om det nu blir ett samråd, hur det än sker, behöver vi ta ställning till hur vi arbetar så taktiskt som möjligt. Behöver vi säga nej till allt, eller behöver vi acceptera försämringar för att det åtminstone ska finnas någonting skrivet? Vad är bäst i det långa perspektivet om vi har som mål att få till stånd en rejäl, vettig skrivning om mänskliga rättigheter för hbt-personer? Vi måste fatta rätt beslut här på långsiktig grund.

Detta handlar till att börja med om reell kunskapsinhämtning. Kansliet kanske kan redogöra för vad som händer om vi säger nej eller ja och så vidare?

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Säger vi nej blir det inga rådsslutsatser. Det är enhällighet som krävs.

Anf. 37 TINA ACKETOFT (L):

Det krävs alltså enhällighet. Okej.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Vi återkommer alltså eventuellt med kort varsel efter att Sverige har haft möte med likasinnade länder. Jag bara varnar för att vi behöver ha en beredskap för detta.

Då avslutar vi mötet. Tack så mycket!

2015/16:31

7 mars

Innehållsförteckning

§ 1 Informellt möte med EU:s stats och regeringschefer	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	1
Anf. 3 MARIE GRANLUND (S).....	1
Anf. 4 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	1
Anf. 5 JOHNNY SKALIN (SD)	1
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (C).....	2
Anf. 8 AMINEH KAKABAVEH (V).....	2
Anf. 9 TINA ACKETOFT (L)	2
Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	3
Anf. 11 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	3
Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD)	4
Anf. 13 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	4
Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	4
Anf. 15 JOHNNY SKALIN (SD)	5
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 17 AMINEH KAKABAVEH (V).....	5
Anf. 18 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	5
Anf. 19 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	5
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 21 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 23 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 25 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 27 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	7
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 29 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	7
Anf. 30 MARIE GRANLUND (S).....	7
Anf. 31 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 33 AMINEH KAKABAVEH (V).....	8
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 35 TINA ACKETOFT (L)	8
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 37 TINA ACKETOFT (L)	8
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	9